

XIV.

A kis piros szív

Szabad a rózsabokorra visszanézni tehát...

– Nénikém, megengeded, hogy felkérjelek?

– Én nem táncoltam soha még.

– Most táncolsz.

– Nem tudok.

– Ezt a táncot mindenki tudja. Nem akarod, hogy táncoljak veled? Láttam, hogy másokkal táncoltál.

– Azok idősebb urak, és régen ismerem őket. Nem is tudom, mi jutott az eszükbe. De hogy diákkal táncoljak, az nem illik, mikor itt annyi a leány.

Garabonciás hallgatott. Szomorú lett az arca. Az asszony felállt.

– Egy fordulót – mondta halkán.

Bár ne mondta volna. Mert abban a pillanatban, hogy a diák körülölelte, érezte, hogy fiatal még, hogy boldog akar lenni, és hogy ők ketten szeretik egymást.

Ennek pedig csak szomorú dolog lehet a vége.

De hiszen úgylis csupa szomorú minden a világon. A szomorúság még nem baj. Csak szép legyen. Ne történjen semmi olyan, amit meg ne merjen mondani önmagának...

Gedeonné azt mondta magában:

„Táncolnom nem szabad vele többé, mert boldog vagyok. Ez csalás. Ez nem a tánc öröme, hanem...”

Mikor a fordulónak vége lett, halkan mondta:

– Köszönöm.

Még egy pillanatig úgy álltak ott.

– Nem lehet tovább? – kérdezte Garabonciás.

– Nem – mondta az asszony.

A diák a helyére vezette őt, s leült a székre, ahol azelőtt az öregúr gubbasztott.

És kezdett csöndesen bohó dolgokat mondani az asszony fülébe. Nevelni kellett rajta. Nézték a többiek felülről, az emelvényről, és Cili, aki Pupák karján keringett a teremben, felmosolygott rájuk boldogan. Mert Garabonciás, amíg ő táncol, íme, az anyja mellől nézi őt.

– Jó gyerek a Cili – mondta az asszony később.

– Jó lélek lesz mindig – felelte Garabonciás.

– Ugye, te is szereted?

Garabonciás hallgatott. Aztán egyszerre a fél térére könyökölve odahajolt az asszonyhoz, és így szólt:

– Legjobb lesz, nénikéin, ha megmondok neked mindent. Én téged szeretlek, és téged foglak szeretni mindig, és soha senki mást a világon.

Az asszony majdnem lehanyatlott. De összeszedte magát. Ott ült az emelvényen, és uszályos ruhája eltakarta a fiút, és fehér arca eltakarta a diák égőpiros szavait.

– Ennek csak szomorú dolog lehet a vége – mondta az asszony.

– Tudom – felelte Garabonciás. – De én azért mégis szeretlek. Tudom, hogy soha nem közeledhetem hozzád, tudom, hogy ezentúl még ritkábban

foglak látni, tudom, hogy soha nem fogod bevallani nékem, hogy te is szeretsz engem, de én azért mégis szeretlek. És ha soha egyebet nem tehetek a számodra, mint hogy néha egy-egy pillanatra felvidítsalak, nekem elég lesz az is. Ezért fogok élni. Bizonyosan sok bolondot hallasz majd rólam, el kell felejtennem néha kicsit a szomorúságomat. De te tudni fogod, hogy mindig csak téged szeretlek, és minden azért történik, mert csak szomorú dolog lehet ennek a vége, és mert te sohasem fogsz megcsókolni engem.

– Remélem, hogy ez csak múló hangulat nálad – mondta bátran az asszony.

– Tudom, hogy ez örök sóvárgás és örök bánat lesz nálam – felelte Garabonciás.

Az asszony most hátrafordult. Csak egy pillanat volt, de halvány arca rózsaszínű lett erre a pillanatra, akár Schacht Linkaé, és ebben a pillanatban igazán ő volt a legszebb a teremben, a világon.

Aztán visszafordult, az arca halvány lett megint, és ezt suttogetta:

– Hogyan fogjuk bírni?

A diák nem felelt. Később mondta még, mikor felállt, hogy táncolni menjen:

– Kedves nénikém, én soha többé nem leszek ilyen beszéddel a terhedre. De arra kérlek, hogy ennek az éjszakának az emlékére, amikor először és utoljára egyetlen fordulót táncoltál velem, varrj a zubbonyomra, a bal oldali zseb táján egy kis piros szívet. Megteszed a kedvemért?

A fiúnak remegett az ajka, és az asszonynak is remegett, amikor alig észrevehetően bólintott a fejével.

A másik pillanatban már úgy érezte, hogy nem kellett volna bólintani. De nem volt alkalom hozzá, hogy visszavonja az ígéretét. A fiú táncolt, énekelt, duhajkodott. Reggel hazakísérte őket, de egy szót sem váltottak egyedül. S amikor a kapunál elbúcsúztak, s Gedeonné azt mondta magában, most, most – akkor nem bírt egy szót sem szólani. Zokogás rázta egész testét, s vigyáznia kellett, hogy ki ne törjön belőle.

Aztán a vén ház kapuja bezárult mögöttük. Csönd volt odabent, hideg és sötét.

Cili égő arccal mesélte, szegény:

– És a Józsi felhozta a grubenkabátját, hogy foltokat varrjunk reá! Én nem tudom, mit varrjak. Mit gondoltok? Pipacsot piros bársonyból? Vagy egy kis szerecsenfejet? Vagy a nevem kezdőbetűjét?

– Én egy kicsi fehér macskát fogok varrni, valahol volt egy darab fehér bársonyom – mondta Lencsi izgatottan, mert még sohasem varrt diákzubbonyra foltot.

– Fehér macskát? – gúnyolódott Elvira, aki szeretett gáncsoskodni. – Miért nem mindjárt krokodilust? A fehér bársony már másnapra piszkos lesz, és Józsi dühösen lefejtí. Én sötétzöld bársonyból varrok négylevelű lóherét reá.

Este jött el a kabátjával Garabonciás, nagy fellegajtó köpönyegébe burkolózva.

– Szeretném – szólt –, ha holnap reggelre megvarnátok, mert más kabátom nincsen.

– Nincsen! – visszhangozta Cili rémulten. – Hát az édesanyád ebben az egy szál ruhában eresztett el téged?

– Dehogy – legyintett Garabonciás nagyon derűlten. – Csakhogy zálogba adtam.

– Nincs pénzed? – kérdezte Cili halkán és részvétellel. A diák hangos nevetéssel mondta:

– Mikor van a magamfajta jómadárnak pénze? Aznap, amikor jön a postás. Ne búsulj te miattam, Cili lelkem. Holnap reggel bekopogok a konyhába a kabátomért.

S még egyszer megveregetve az elbúsult Cili vállát, elment.

A lányok foltozni kezdtek. Cili egyszerre így szólt:

– Nem... én nem bánom... én a szíve fölé varrok egy kis piros szívet, ha megharagszik is érte.

Lehurrogták. Hogy ez nem illik. Hogy mit fognak gondolni róla?

Az asszony hagyta őket varrni és veszekedni. Csöndesen kiment a szobából.

Vacsorára készen lettek mind a négyen. Márta kis bányamécset varrt ki fekete bársonyból, Cili piros pipacsot, Lencsi búzavirágot, Elvira négylevelű lóherét. Odaakasztották a kabátot a kályha melletti fogasra, hogy reggel könnyen megtalálják, ha a diák majd bekopog érte.

Elvira is korábban kelt aznap, mert kíváncsi volt, hogyan tetszik majd Józsinak a négylevelű lóhere. Fogadott a testvéreivel, hogy az a legszebb.

Kivitte magával a konyhába a kabátot, s úgy várta Józsit. Egyszerre csak bosszankodva látta, hogy a bal oldali zsebnél mégis van egy kis piros szív.

Az alacsony ablakhoz vitte a kabátot, ollót hozott, és mérgében fejteni kezdte. Már belevágott... Egyszerre erős kéz szorítását érezte a csuklóján.

Józsi nyúlt be a rácsok között.

– Mit csinálsz te az én kabátommal?

– Lefejtem ezt a szívet... Ez nem illik... Nevetéses...

– Miért ne illenék? Én viselem. Hagyd úgy.

De a kis piros szívbe már beleszaladt az olló. A diák bejött. Elvira sértődötten és szégyenkezve kiment. Nem is szólt Cilinek a dolgról.

– Nénikém – szólt a fiú –, nem erősítenéd meg egy öltéssel, hogy le ne szakadjon?

Az asszony szó nélkül fekete selymet fűzött a tűbe, és bevarrta a kis szakadást. Most olyan lett a szív, mintha sebhely lenne rajta.

A diák felvette a zubbonyt, és elment. És ezentúl esőben, hóban, meleg napon ezt a zubbonyt viseli majd, s ott lesz a kis piros szív az ő szíve fölött.